

Musikkinstrument

Dei første instrumenta

Menneske brukar musikkinstrument til å lage musikk. Dei første musikkinstrumenta var laga av materiale som tre, skinn, frøkapslar og dyrebein.

Det eldste instrumentet vi har funne, er fløyter laga av dyrebein. Dei er funne i ei hole i Tyskland.

Fløytar laga av reinsdyrbein.
Foto: Creative Commons

Instrument no for tida

Relieff som avbildar ein figur som spelar eit musikkinstrument lik ein gitar, 1399–1301 f.Kr., Museum for anatoliske sivilisasjonar, Ankara

I dag finst det mange ulike instrument. Kanskje du har prøvd nokon av dei i musikktime på skulen?

Grupper av instrument

Musikkinstrument blir delte inn i grupper etter korleis dei lagar lyd:

Strenginstrument:

Lyden blir laga når strengene vibrerer (gitar, fiolin, og piano).

Blåseinstrument:

Lyden blir laga når luft blir blåsen inn i eit røyr (fløyter, klarinett og trompet).

Membranofon:

Lyden blir laga ved å slå på ein membran (tromme og pauke).

Idiofoner:

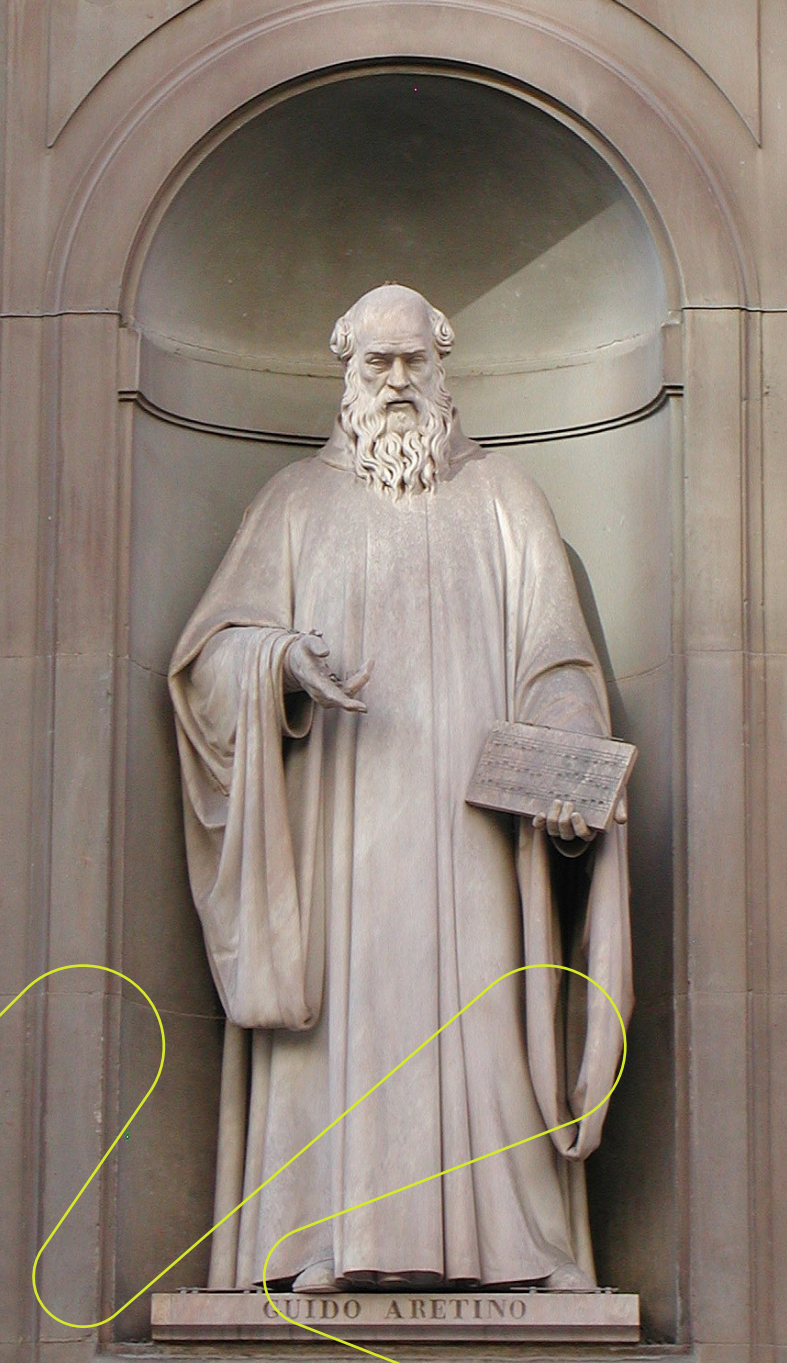
Lyden blir laga når instrumentet blir rista, blir slått eller skrapa (xylofonar og triangel).

Elektroniske instrument:

Desse instrumenta bruker elektrisk straum til å lage lydar (synthesizer og elektrisk gitar).

Foto: Shutterstock

Notar

Notar er små teikn vi brukar for å skrive musikk på papir. Dei hjelper oss med å hugse korleis musikken skal høyrast ut.

Dei aller første notane vart laga for omtrent 4000 år sidan. Dei vart skrivne på leirtavler med ei spesiell skrift.

Seinare fann munken Guido d'Arezzo opp ein ny metode for å notere musikk. Han introduserte bruk av linjer og teikn som hjelper oss å forstå kva tone som skal syngjast eller spelast.

Foto: Creative Commons

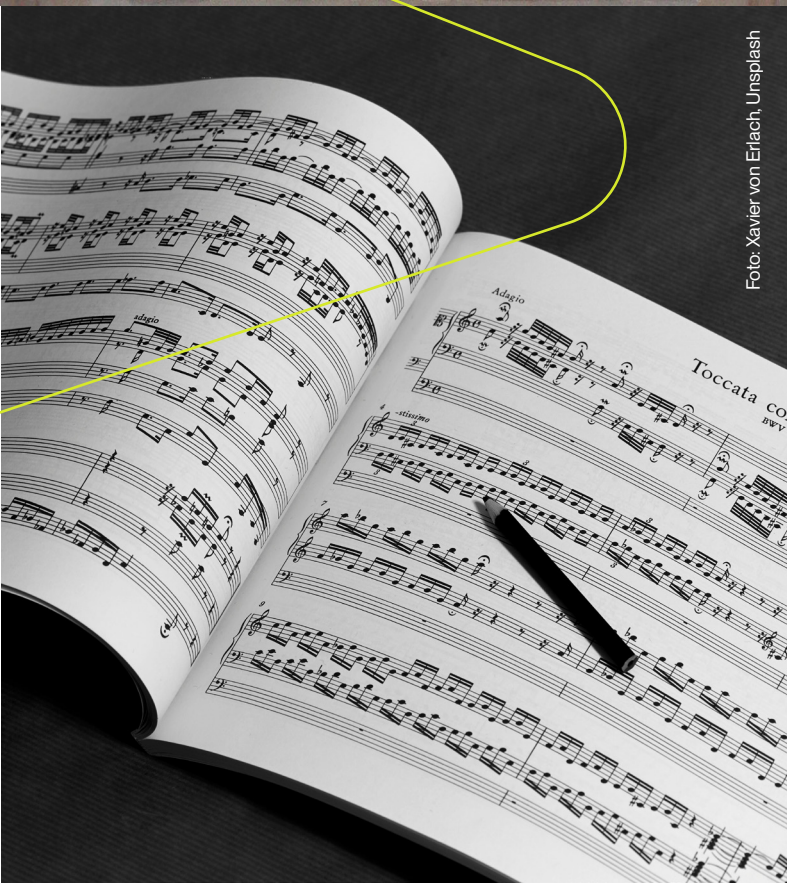

Foto: Xavier von Erlach, Unsplash

Vi teiknar notane på fem vassrette linjer som ligg over kvarandre. Lyse tonar er teikna på dei øvste linjene, og dei djupe tonane er teikna på dei nedste.

Forma på nota fortel oss kor lenge ein note skal spelast eller syngjast. Når du ser notar, kan du tenkje på dei som musikken sitt eige alfabet.

Kvifor er musikk så viktig for mange menneske?

Når du kjenner noko, men ikkje veit korleis du skal seie det, kan musikk hjelpe deg. Kanskje du blir glad eller litt trist når du høyrer musikk som passar til korleis du kjenner deg.

Musikk kan også få deg til å kjenne deg ekstra glad fordi han får hjernen til å lage eit stoff som heiter dopamin. Dopamin gir deg glede.

Roleg musikk kan hjelpe deg å hugse betre når du lærer noko nytt.

Forskarar har funne ut at vi likar musikk mykje betre når vi høyrer musikk saman med andre menneske på ein konsert.

Visste du at du brukar den same staden i hjernen når du høyrer på musikk som når du snakkar? Det er derfor det er så naturleg å like musikk. Når vi lyttar til musikk hjelper det oss med å forstå ord og språk betre.

Så å lytte til musikk er ikkje berre morosamt, det er også superbra for hjernen din og hjelper deg å lære språk betre. Neste gong du syng med på ein song, tenk på at du ikkje berre har det gøy, men at du også lærer noko viktig!

Oppgåver

- 1 Korleis trur forskarane at dei første musikkinstrumenta såg ut?
  - 2 Teikn ei enkel skisse av det eldste instrumentet som er funne.
  - 3 Lag ein definisjon og forklar kva ein note er.
  - 4 Kven har fått æra av å ha funne opp notesystemet?
  - 5 Nemn tre ting som er positivt med musikk:
  - 6 Kva trur du er grunnen til at musikk er viktig i filmar?
  - 7 Søk opp ordet "muzak" og skriv ei forklaring på kva dette ordet betyr.
  - 8 Samanlikn alle svara dine med ein læringsvenn. Har de lik eller ulik forklaring?
-

Oppdrag

Vel ut ein dag du skal forske på musikk.

Denne dagen skal du notere deg alle gongene du høyrer musikk.

Du må vere i skikkeleg forskarmodus, slik at du får med deg når det blir spelt musikk!

- 1 Kor ofte trur du at du vil høyre musikk i løpet av ein dag?
- 2 Kva vart resultatet?
- 3 Skriv opp minst tre ulike stader du høyrde musikk.
- 4 Var det nokon stader du vart overraska at det var musikk? Fortell!

